

PENS IOEN LAB

2018-2019

VOOR WOORD

IN DE MAAND APRIL VAN DIT JAAR SPRAK DE OUD-PRESIDENT BARACK OBAMA VAN DE VERENIGDE STATEN MET JONGE LEIDERS UIT VERSCHILLENDE EUROPESE LANDEN OP EEN BIJEENKOMST VAN ZIJN STICHTING IN BERLIJN, DUITSLAND. OP DE BIJEENKOMST BENADRUKTE DE OUD-PRESIDENT ONDER MEER HET BELANG VAN JONGEREN PARTICIPATIE IN (POLITIEKE) BESLUITVORMINGSPROCESSEN. ZIJN BOODSCHAP AAN EEN ZAAL VOL JONGE LEIDERS WAS HELDER. "AANGEZIEN JE ALS JONGERE JE GROOTOUDERS NIET LAAT BEPALEN WAT VOOR KLEDING JE DRAAGT EN NAAR WAT VOOR MUZIEK JE LUISTERT, WAAROM LAAT JE ZE DAN WEL BEPALEN MET WELK BELEID JE IN DE TOEKOMST TE MAKEN KRIJGT?".

Wat heeft deze boodschap te maken met het PensioenLab? Veel! Jongeren en pensioenen is niet een combinatie waar in eerste instantie door iedereen aan wordt gedacht. Terwijl het naar onze opvatting een combinatie van woorden is die eigenlijk

vanzelfsprekend bij elkaar horen. Het klinkt een beetje cliché, maar het is echt waar: de jongeren van nu zijn de ouderen van de toekomst. Juist alleen al daarom is het van belang dat de jonge generatie onafhankelijk nadenkt over hoe de oude dag eruit zou moeten zien. Als PensioenLab hebben we het vertrouwen in onze opa's en oma's maar dat betekent niet dat wij af en toe net een andere kleding en muziek stijl kunnen hebben. Ook waar het gaat om beleidskeuzes over de toekomst van pensioenen.

Ook dit jaar stond bij de deelnemers van het PensioenLab de vraag centraal: hoe ziet wat ons betreft een goede oude dag er uit? In de afgelopen maanden hebben ruim 30 jongeren in vier verschillende groepjes nagedacht over deze actuele en relevante vraag. Dit hebben zij gedaan op de thema's: verjongen van pensioenfondsbesturen, integrale financiële planning, Europees pensioen en de AOW-leeftijd. In dit boekje worden de vier thema's uitvoerig beschreven en de gekozen oplossingen toegelicht.

Hieronder een korte beschrijving van het probleem en wat de groepjes willen bereiken met hun oplossingen.

Het eerste thema focust zich op het probleem dat jongeren zijn ondervertegenwoordigd in de verschillende bestuursorganen van pensioenfondsen. Het doel is om pensioenfondsen meer dan nu het geval is te bewegen om meer jongeren in het bestuur plaats te laten nemen. Het tweede thema beschrijft dat het tot op heden niet heel eenvoudig is om goed integraal inzicht te verkrijgen in al je financiële gegevens, en daarmee je pensioen goed te plannen. Wat nodig is, is een applicatie waarin alle financiële gegevens samenkomen zodat op basis daarvan de tool mensen ook tips en adviezen kan geven over de financiële positie. Het derde thema gaat over hoe jongeren via de derde

pensioenpijler extra kunnen bij sparen voor het inkomen van later. Bij het uitwerken van dit ambitieuze plan is niet vanuit het product maar met de bril op van de jongeren nagedacht om het extra aan te laten sluiten op de wensen en behoeften. Het laatste thema gaat over de uitdaging hoe de jongeren van nu in de toekomst op een goede en gezonde manier de AOW-leeftijd kunnen bereiken. Dit groepje probeert op vernieuwende en eigentijdse wijze jongeren van nu bewust te maken over de levenskeuzes die van invloed kunnen zijn op de oude dag.

De deelnemers van het PensioenLab hebben ook dit jaar wederom laten zien dat we als jonge-generatie niet stil zitten maar juist proactief nadenken over de toekomst van pensioenen. Net als in de voorgaande jaren hopen wij dat de pensioensector met veel interesse zich verdiept in onze adviezen en waar mogelijk deze omzet naar beleid en praktijk. Zo bepalen we samen het pensioenbeleid van de toekomst waar we allemaal mee te maken krijgen!

**NAMENS HET BESTUUR VAN DE
STICHTING PENSIOENLAB,**

SEMIH ESKI

OPPEPPER

SLECHTS 27 PROCENT VAN DE EUROPEANEN TUSSEN DE 25 JAAR EN 59 JAAR LEGT WAT OPZIJ VOOR DE OUDE DAG. DAARNAAST KENNEN DE MEESTE EUROPESE LANDEN OOK GEEN COLLECTIEF PENSIOENSYS-TEEM, ZOALS NEDERLAND. MENSEN DIE STOPPEN MET WERKEN ZIJN VOLLEDIG AFHANKELIJK VAN DE STAAT VOOR HUN INKOMEN. MET EEN VERGRIJZINGSGOLF VOOR DE DEUR, DREIGT DIT VOOR LANDEN ONBETAALBAAR TE WORDEN. DE EUROPESE COMMISSIE MAAKT ZICH DAAR GROTE ZORGEN OVER EN KOMT MET EEN VOORSTEL VOOR EEN EUROPESE PENSIOENVOORZIENING: PAN-EUROPEES PERSOONLIJK PENSIOEN: PEPP.

Het Europees Parlement heeft ingestemd met een voorstel voor een Europees Persoonlijk Pensioen. Het voorstel houdt in dat iedereen in de EU in de derde pijler pensioen kan opbouwen, zodat meer Europeanen geld sparen voor de oude dag.

DIT THEMA WAS VOOR ONS INTERESSANT OM 2 BELANGRIJKE REDENEN:

1. Pensioenen leven niet onder jongeren.

Wij kozen voor dit thema omdat dit onderwerp ons, en vele andere jongeren, raakt. Ondanks het feit dat pensioen een belangrijk onderwerp is, zijn wij zelf niet actief bezig met ons voorbereiden op onze oude dag, terwijl dit wel zou moeten.

2. Een Europees pensioenstelsel is essentieel voor de toekomst van Europa.

Ons product maakt het mogelijk om in heel Europa voordelig aanvullend pensioen op te bouwen.

"JONG GELEERD, OUD GESPAARD"

WAAROM IS DIT INTERESSANT?

Omdat het sparen voor de oude dag niet behoort tot de standaard bezigheden van jongeren, terwijl dit wel zou moeten. Wij willen pensioenfondsen hiervan bewust maken en hen adviseren hoe zij jongeren het beste kunnen bereiken door een aantrekkelijk product via de juiste kanalen aan te bieden.

ONDERZOEK

Wij hebben onderzoek uitgevoerd naar de 3e pijler pensioenproducten, zoals lijfrenteverzekeringen, banksparen, beleggingsrekeningen en koopsommen. De beste onderdelen van deze producten zijn vervolgens samengevoegd tot één werkend pensioenproduct.

PRODUCT

Het onderzoek heeft geresulteerd in het volgende product:

- Lijfrenteverzekering: periodiek betalen deelnemers een bedrag waarmee ze belastingvriendelijk sparen.
- Het opgebouwde bedrag is geblokkeerd totdat de deelnemer de pensioneringsleeftijd bereikt heeft.
- De overlijdensrisicoverzekering is inbegrepen, zodat het opgebouwde pensioen aan de nabestaanden wordt uitgekeerd wanneer de deelnemer overlijdt.w

- Het opgebouwde kapitaal wordt 'groen belegd', zodat de deelnemer direct bijdraagt aan een schonere wereld en kan profiteren van belastingvoordelen.

HOE WIJ DIT UIT WILLEN GAAN VOEREN:

- Een verzekeringsmaatschappij vinden die ons product, inclusief beleggingsstrategie, wil aanbieden.
- Als pensioenfondsen zich ervan bewust worden dat een goed communicatieplan specifiek gericht op jongeren een grote impact kan hebben, en als zij bereid zijn nieuwe en moderne middelen in te zetten om

IMPACT VAN HET PRODUCT

Europa maakt zich zorgen om het geringe aantal mensen op het continent dat genoeg spaart voor zijn oude dag. Ons product geeft Europeanen de mogelijkheid een extra, goedkopere en transparante manier hebben om pensioen te sparen. Onze grensoverschrijdende lijfrenteverzekering faciliteert niet alleen dat mensen uit Europa overal kunnen sparen, maar draagt ook bij aan een schonere toekomst door de groene beleggingsstrategie.

"WE BIEDEN JONGEREN DIE VROEG BEGINNEN MET PENSIOEN-SPAREN DE MOGELIJKHEID OM MET EEN BELEGGINGSHORIZON VAN 50 JAAR TE SPAREN"

- jongeren te bereiken, zal het onderwerp 'pensioen' binnen de kortste tijd niet meer onbekend en saai in de oren klinken voor jongeren.
- Sociale media strategie: Veel onderwerpen m.b.t. pensioen worden 'saai' gecommuniceerd; dit willen jongeren niet. Jongeren willen informatie over iets wat hun interesse wekt. Die interesse wek je door bijvoorbeeld een informele campagne te starten. Dit is realistisch en haalbaar met de inzet van sociale media kanalen of influencers.
- Op de plekken waar jongeren zich bevinden, kan aandacht worden besteed aan pensioenen. Denk aan posters, bijvoorbeeld in metro's/bussen/bushaltes/tramhaltes/hoge scholen/universiteiten/school opendagen.
- Samenwerkingen met scholen aangaan, zodat er gastcolleges kunnen worden verzorgd.
- Campagnes starten: denk aan promotie en advertentie campagnes op YouTube -> tussen de video's door (voornamelijk populair tijdens vlogs/video's van bekende Youtubers). Niet goedkoop, maar wel effectief als je jongeren wilt bereiken.
- Influencers hebben namelijk een grote invloed op jongeren, waarom? Deze mensen worden gezien als een soort "celebrity", dus een idool van velen. Aanbevelingen van dit soort personen worden daarom sterk aangenomen.
- Vergelijkbaar: de Rijksoverheid heeft een tijd geleden een "stop pesten" of "stop kindermishandeling" campagne gestart. Bekende Youtubers/vloggers hebben zich (in samenwerking met de Rijksoverheid) ingezet tegen pesten en kindermishandeling.
- Gebruikmaken van Snapchat of Instagram. Bijvoorbeeld het adverteren op deze kanalen (bijlage 1) of samenwerkingen aangaan met bekende influencers die actief zijn op Snapchat of Instagram.

ADVIES 2

JONGEREN GEZOCHT

Titel: Groen voor grijs

Subtitel: PensioenLab's first dates legt de verbinding tussen grijs en groen in pensioenfondsbesturen

WIE ZIJN WIJ?

Een enthousiaste groep jongeren, veelal werkzaam in de financiële dienstverlening. Onze mening: Pensioenfondsen zouden weleens wat meer jongeren in het bestuur mogen opnemen!

Daarom zijn de afgelopen maanden via PensioenLab aan de slag gegaan met het thema Jongeren Gezocht!

WAT WILLEN WIJ BEREIKEN?

In het Rapport Naleving Code Pensioenfondsen staat dat "Uit gegevens die pensioenfondsen jaarlijks aanleveren bij De Nederlandsche Bank blijkt dat eind 2017 38% (2016: 38%) van de pensioenfondsen een jongere in het bestuur hebben opge-

HOE ONDERSCHIEDEN WIJ ONS?

Wij onderscheiden ons door een product te presenteren dat is afgestemd op de doelgroep, namelijk met de gedachte voor de lange termijn. We bieden jongeren die vroeg beginnen met pensioensparen de mogelijkheid om met een beleggingshorizon van 50 jaar te sparen. Daarnaast zal communicatie met de doelgroep plaatsvinden op manieren zoals die, in de pensioenmarkt, nog niet gebruikt wordt. Deze combinatie zal ertoe leiden dat een doelgroep die vroeger niet te bereiken was, actief gemaakt wordt in de pensioenmarkt.

Door de manier waarop wij ons advies presenteren (d.m.v. escape rooms) onderscheiden wij ons in eerste instantie al sterk ten opzichte van andere adviesgroepen. Dit is namelijk niet eerder gedaan en zo trekken we de aandacht van het publiek. Verder onderscheiden wij ons doordat wij zelf jong zijn en ons daarom kunnen inleven in andere jongeren, en op die manier kunnen inspelen op hun (toekomstige) behoeften.

HET TEAM Allard Vernooij, Gerben Vries, Cindy Hoang
BEGELEIDER Otto Hulst, Head of Innovation bij KAS BANK

“EEN FRISSE BLIK OP DE ZAKEN, DAT IS WAT JONGEREN KUNNEN BRENGEN IN PENSIOENFONDSBESTUREN”

nomen.” Jongeren kunnen op tal van thema’s een toegevoegde waarde leveren aan pensioenbesturen. Een frisse blik op de zaken, dat is wat jongeren kunnen brengen in pensioenfondsbesturen.

Jongeren in pensioenfondsbesturen kunnen bijvoorbeeld bijdragen aan een andere beeldvorming van de pensioensector en zorgen aan betere, modernere communicatie naar deelnemers.

WAT IS DE REDEN DAT ER RELATIEF WEINIG JONGEREN IN EEN PENSIOENFONDSBESTUUR ZITTEN?

Helaas constateert de groep dat er niet één direct aanwijsbare reden is waardoor jongeren ondervertegenwoordigd zijn in fondsbesturen, maar dat het er velen zijn. Er zijn veel gesprekken geweest met verschillende partijen in de pensioensector: pensioenfonds, toezichthouders, het ministerie van Sociale Zaken, jonge (kandidaat-) bestuurders, recruiters en werkgevers- en werknemersorganisaties. Uit deze gesprekken blijkt dat er voldoende jongeren geïnteresseerd zijn in pensioen in het algemeen en in de rol van fondsbestuurder. Dit leidt echter niet altijd tot een daadwerkelijke bestuurszetel.

HOE WILLEN WIJ DE STATUS QUO VERANDEREN?

First dates: Vanavond hebben wij getracht op een ludieke manier jongeren en pensioenfonds (en andere geïnteresseerden) bij elkaar te brengen. Middels een speeddate proberen wij het contact op gang te brengen tussen jongeren geïnteresseerd in pensioen en de pensioenfonds. Wij hopen uiteraard dat het een bescheiden eerste aanzet kan zijn om deze jongeren richting een bestuurszetel te helpen.

LinkedIn-groep: Via een modern medium als LinkedIn moeten zoekende pensioenfonds op een eenvoudige manier contact kunnen leggen met geïnteresseerde jongeren. Het huidige netwerk van het PensioenLab krijgt een opfrisbeurt en wordt weer springlevend gemaakt met nieuwe actualiteiten!

Manifest: Op de volgende pagina vindt het manifest dat pensioenfondsbesturen en andere ondersteuners kunnen ondertekenen.

Bijeenkomsten bij de Pensioenfederatie: Bij de Pensioenfederatie wil de groep een aantal presentaties

voorbereiden om aandacht te vragen voor het probleem van te weinig jongeren in pensioenbesturen. Tevens wil de groep meer discussiëren hierover.

EEN AANTAL GEVONDEN REDENEN VOOR DE STATUS QUO ZIJN:

1. Het gebrek aan bestuurservaring bij jongeren.
2. De voorkeur van pensioenfonds of deelnemende partijen (werkgevers, werknemers, ouderenbonden) gaat niet uit naar jongeren.
3. Er is angst om niet te voldoen aan regelgeving van toezichthouders en/of toetsingen.
4. Bij het vinden van jongeren voor pensioenbesturen is er sprake van een mismatch. Zij missen het netwerk of kunnen niet in selectieprocedures terecht komen.

HET TEAM Willemijn Stapel, Elske Heringa, Koen Keepers, Martijn de Vetten, Dirk de Wit, Frank van Aalten (Secretaris), Tom van Dée (Voorzitter)
BEGELEIDER Marjon Brandenbarg, voorzitter ViiP/ NN Investment Partners

MEER JONGEREN IN PENSIOEN FONDSBESTUREN

**MINIMAAL ÉÉN BESTUURDER JONGER DAN 40 JAAR IS EEN
ABSOLUUT VEREISTE VOOR IEDER PENSIOENFONDS.**

Jongeren van Nederland:

- Zijn geïnteresseerd in ons pensioen;
- Willen meedenken over onze oudedagsvoorziening;
- Beschikken over kwaliteiten die een aanvulling zijn voor het fondsbestuur;
- Hebben een eigentijdse blik op de pensioenvoorzieningen en het beleid;
- Kunnen een bijdrage leveren aan uw fondsbestuur.

**WIJ VERZOEKEN PENSIOENFONDSEN MIDDELS MINSTENS
TWEVE VAN DE VOLGENDE INITIATIEVEN JONGEREN DE KANS TE
GEVEN:**

1. Sta open voor jongeren: het fondsbestuur moet openstaan voor een jongere bestuurder. Jongeren in het bestuur hebben een kritische en creatieve blik op de problematiek en uitdagingen van een pensioenfondsbestuur. Geef jongeren de kans om zich te bewijzen.
2. Bestuurstraineer: stel de positie van een bestuurstraineer beschikbaar, zodat een jongere ervaring op kan doen.
3. Bestuurszetel: indien een bestuurszetel beschikbaar komt geschikt voor een jongere, dient dit specifiek opgenomen te worden in het functieprofiel. Het fonds accepteert de voordracht pas wanneer er een jongere wordt voorgedragen.
4. Verantwoordingsorgaan: het verantwoordingsorgaan dient voor minimaal 10% te bestaan uit leden jonger dan 40 jaar. Indien dit nog niet het geval is, dient het fonds ingeval van vrijgekomen zetels voorrang te geven aan kandidaten jonger dan 40 jaar.

Ondertekenaars van dit manifest staan achter het streven om minimaal één jongere in ieder fondsbestuur op te nemen. Tevens zien zij een jongere in het fondsbestuur als een verrijking voor ieder pensioenfonds en de samenstelling van haar bestuur.

Indien u achter de inhoud van dit manifest staat, verzoeken wij u vriendelijk het manifest digitaal te ondertekenen op:

WWW.GROENVOORGRIJS.NL

IK GA OP REIS EN NEEM MEE...

UIT VERSCHILLENDE ONDERZOEKEN BLIJKT DAT BIJNA DE HELFT VAN DE NEDERLANDERS ZICH ZORGEN MAAKT OVER HUN FINANCIËLE TOEKOMST. HET BLIJKT ECHTER LASTIG OM MENSEN AAN TE SPOREN ZICH HIERIN TE VERDIEPEN. DE PERSONEN DIE HIER BEHOEFTE AAN HEBBEN VINDEN HET LASTIG OM DE INFORMATIE TOT ZICH TE NEMEN EN OM VAN HUN DATA EN GEGEVENS EEN TOTAALOVERZICHT TE MAKEN. KEUZES DIE JONGEREN NU MAKEN KUNNEN AL VAN INVLOED ZIJN OP HUN FINANCIËLE TOEKOMST, TERWIJL ZE ZICH HIER NIET BEWUST VAN ZIJN OF BIJ STILSTAAN.

Technologie ontwikkelt zich snel en de toepassingen zijn eindeloos. Het inzichtelijk maken van de gevolgen van financiële keuzes gebaseerd op persoonlijke dienstverlening is in het pensioenlandschap een onderwerp

Thema

Als PensioenLab groep kwamen we in onze kennismaking er achter dat we als jongeren allemaal in een levensfase zitten waarin veel ontwikkelingen gaande zijn met grote financiële impact. Te denken valt hier aan afstuderen met een studieschuld, het kopen van een eerste huis, het starten van een gezin, of het opbouwen van pensioen. Om financiële informatie te krijgen over onze situatie moeten we bij heel veel verschillende aanbieders, partijen en apps aankloppen.

“EIGENLIJK HEEFT NIEMAND VAN ONS EEN TOTAALOVERZICHT VAN ALLE FINANCIËLE GEGEVENS DIE RELEVANT ZIJN VOOR JE EIGEN VERMOGEN”

waarbij de technologische ontwikkeling een uitkomst zal bieden. Al snel kwamen we tot de conclusie dat eigenlijk niemand van ons een totaaloverzicht heeft van alle financiële gegevens die relevant zijn voor je eigen vermogen. Er ontbreekt een algemene customer journey die een totaaloverzicht geeft. Deze behoefte hebben we het integrale financiële overzicht genoemd. In dit overzicht zouden we graag onze totale financiële situatie inzien waarbij de focus op pensioen ligt. Als jongeren zijn we namelijk nog niet veel met ons pensioen bezig terwijl de meeste van ons hier wel elke maand premie voor afdragen. Tevens weten we niet wat voor keuzes we als jongeren hebben die ons pensioen beïnvloeden. Een technologische ontwikkeling waarbij dit integraal financieel overzicht gecreëerd kan worden met focus op pensioenen zou ons enorm helpen.

BEN JIJ OOK
BENIEUWD HOE JOUW
FINANCIËLE TOEKOMST
ER UIT ZIET? ONTDEK
HET MET DE QR-CODE.

HUIDIGE RELEVANTIE

Dit is een onderwerp wat al langer speelt en ook al langer relevant is. Er hebben de afgelopen jaren ontwikkelingen plaatsgevonden, waardoor dit thema extra aandacht nodig heeft.

De invoering van PSDII

Afgelopen jaar is de Europese Richtlijn Payment Service Directive II (PSDII) ingegaan. Door de invoering van deze wet is er ruimte gemaakt voor financiële ondernemingen die in de behoefte van een integraal financieel overzicht kunnen voorzien. Een van de onderdelen van PSDII is de rekening informatie-dienst waarbij financiële gegevens van de gebruiker met toestemming mogen worden verzameld om daarvan een begrijpelijk overzicht te bieden. Dit is ideaal voor het creëren van een integraal financieel overzicht.

De toekomstverkenner van PFZW

Vorig jaar november heeft PFZW de pensioenwegwijzer gewonnen met de toekomstverkenner. Dit is een app die deelnemers van PFZW en hun partners een overzicht geeft in hun pensioen en financiën en verschillende scenario's toont. Dit is een mooie stap in het creëren van een integraal financieel overzicht. Echter, is dit niet voor elke Nederlander beschikbaar en zouden

hier nog meer andere financiële gegevens aan kunnen worden toegevoegd.

EERDERE ARTIKEL EN ADVIEZEN

Naast de enorme hoeveelheid apps en websites van verschillende partijen die bijna allemaal een reken-tool aanbieden voor een specifiek onderdeel zijn er ook al eerdere artikelen en adviezen geschreven over dit onderwerp. Te denken valt hier aan: het financieel paspoort, de pensioenvergelijker en verschillende artikelen uit de pensioensector. Echter, is volgens ons het integrale financiële overzicht nog niet voor elke Nederlander gecreëerd.

ONDERZOEK

Ten behoeve van ons advies hebben we een onderzoek d.m.v. een enquête gedaan om de behoefte naar een integraal financieel overzicht in kaart te brengen. Uit dit onderzoek blijkt dat een groot deel van de respondenten geen financieel totaaloverzicht heeft maar dit wel wil. Tevens hebben de meeste respondenten geen idee hoeveel pensioen ze hebben opgebouwd of wat ze krijgen bij voortzetting tot de pensioendatum.

Advies

Wij achten het van belang dat het integraal financieel overzicht verder ontwikkeld wordt. In dit overzicht zal elke Nederlander zijn gehele financiële situatie kunnen inzien en kunnen spelen met scenario's om zijn toekomst verder in te richten. We vinden het hierbij belangrijk dat voor de deelnemer pensioen begrijpelijk is en dat de deelnemer inzicht heeft in zijn/haar keuzes. Een integraal financieel overzicht zal tevens helpen in transparante communicatie richting deelnemers en het creëren van vertrouwen in de pensioensector. Ons advies luidt dan ook als volgt: De pensioensector moet de handen in een slaan en een integraal financieel overzicht creëren dat verder reikt dan een individueel fonds. De uitvoering van het creëren van zo'n integraal financieel overzicht kan ook door een derde partij gedaan worden.

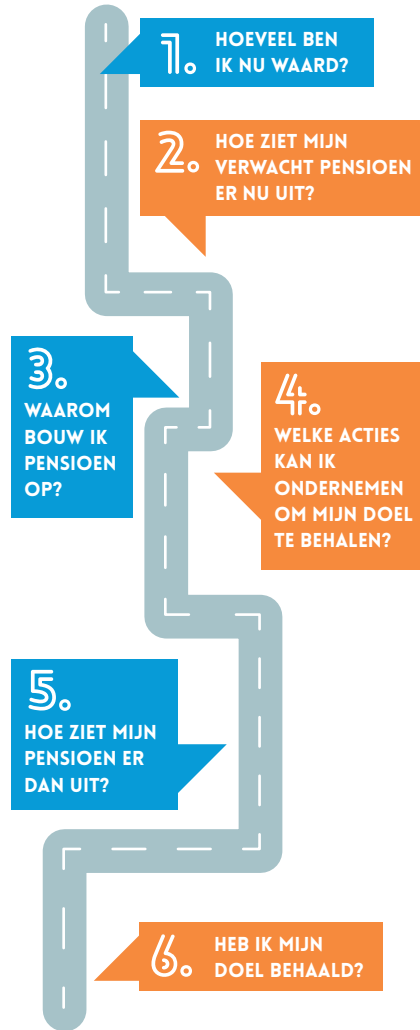
PROTOTYPE

Aangezien we zelf niet de capaciteit en kennis hebben om een integraal financieel overzicht te ontwikkelen hebben we gekozen voor een clickable powerpoint als prototype. Dit prototype is bedoeld als informatie over hoe dit overzicht zou kunnen werken. Onderstaand is de roadmap van het prototype toegevoegd. Tevens kunt u door het scannen van de QR-code onderaan dit document het gehele prototype zien.

VERANDERING

De verandering die teweeg wordt gebracht door een integraal financieel overzicht is dat de Nederlander een beter beeld heeft van zijn/haar persoonlijke financiële situatie. Tevens kan de deelnemer zo zien wat de impact van zijn/haar keuze is op zijn/haar financiële toekomst. Dit overzicht kan de deelnemer meer vertrouwen en inzicht geven in zijn/haar financiën en helpen om betere persoonlijke keuzes te maken. Wat hier concreet voor moet gebeuren is dat er een partij binnen of de pensioensector als geheel opstaat om deze behoefte uit te werken naar een daadwerkelijke product.

HET TEAM Suzanne van de Bor, Marie-Christine van der Gronde, Ruud Langerak, Annora de Rijck, Anna Schot, Casper Slagboom
BEGELEIDER Rick de Boer, APG Groeifabriek

ADVIES 4

GREY MIRROR

AOW IS EEN VAN DE MEEST BESPROKEN PENSIOENONDERWERPEN VAN HET MOMENT. DE AOW-LEEFTIJD BLIJFT MAAR STIJGEN EN WERKEND NEDERLAND KAN NIET EINDELOOS BLIJVEN DOORWERKEN. ER GAAN GELUIDEN OM DE AOW-LEEFTIJD WEER TE VERLAGEN, DE AOW-UITKERING INKOMENSAFHANKELIJK TE MAKEN OF AOW VERVROEGD IN TE LATEN GAAN VOOR NEDERLANDERS MET EEN ZWAAR BEROEP.

AOW en pensioen komen zoveel voor in het nieuws dat zelfs onze jonge leeftijdsgenoten zich al zorgen maken of zij later wel voldoende pensioen hebben. Naar onze mening kunnen veel van deze zorgen weggenomen worden door een stukje bewustwording. In hoeverre is het mogelijk om zelf invloed uit te oefenen op je pensioen? En waar kan je eigenlijk op letten als je begint

met werken, een huis wilt kopen of gaat trouwen?

GRIJS ZIJN

We zijn ons ervan bewust dat we niet de eerste zijn die proberen deze boodschap aan de man te krijgen.

"WE WILLEN WE JONGEREN EEN SPIEGEL VOORHOUDEN DIE HEN DUIDELIJK MAAKT WELKE INVLOED ALLEDAAGSE, CARRIÈRE GERELATEERDE, OF PERSOONLIJKE KEUZES HEBBEN OP HUN PENSIOEN ALS ZE LATER OUD EN 'GRIJS' ZIJN"

Via ons online platform 'Grey Mirror' kan deze bewustwording worden gecreëerd. Het is een interactief platform, waarbij diverse levensfasen die impact kunnen hebben op pensioen, zoals het hierboven genoemde trouwen, doorlopen worden. Het is de bedoeling dat de gebruiker alle levensfasen doorloopt om zo een volledig beeld te krijgen van in hoeverre hij/zij invloed kan uitoefenen op het eigen pensioen. Het informeren van de gebruikers staat dus voorop.

De manier waarop ons platform werkt is echter anders en sluit nauwer aan bij de belevingswereld en interesses van jongeren. Middels 'Grey Mirror' willen we jongeren een spiegel voorhouden die hen duidelijk maakt welke invloed alledaagse, carrière gerelateerde, of persoonlijke keuzes hebben op hun pensioen als ze later oud en 'grijs' zijn. Dit zal gebeuren aan de hand van het bekijken van een interactieve korte film, waarin zij zelf de hoofdspeler zijn. De gebruikers zien tijdens het bekijken van film zichzelf in een bepaalde situatie terechtkomen, waarbij het uiteindelijk aan hen is om een bepaalde keuze te maken.

Een situatie kan bijvoorbeeld zijn: "Gefeliciteerd! Je begint aan je eerste baan. Naast een mooi salaris heeft jouw werkgever ook een pensioenregeling voor jou geregeld. De mogelijkheid bestaat om hierin zelf ook voor aanvullend pensioen te sparen." Daarna verschijnen bijvoor-

beeld de keuzes: "Ik ga gelijk zelf voor pensioen sparen." of "Ik spaar liever eerst voor een nieuwe auto en ik kijk over een aantal jaar wel weer." Vervolgens wordt er een toelichting getoond wat het effect is van bijvoorbeeld 10 jaar eerder sparen met € 25 per maand als je over 40 jaar met pensioen gaat. Dit kan behoorlijk schelen!

"JONGE LEEFTIJDGENOTEN MAKEN ZICH AL ZORGEN OF ZIJ LATER WEL VOLDOENDE PENSIOEN HEBBEN"

Daarnaast worden er, omdat het leven zich niet laat plannen, een aantal zogenaamde 'wildcard situaties' toegevoegd. Dit zijn momenten in je leven waar je zelf geen invloed op hebt, zoals dat je arbeidsongeschikt kan worden. Deze wildcards zullen willekeurig in de interactieve 'film' verschijnen en kunnen gevolgen hebben voor je pensioen. Hier willen we de jongeren ook van bewust maken. Weten ze bijvoorbeeld wat de gevolgen voor hun pensioen zijn als ze arbeidsongeschikt raken?

Platvorm

In eerste instantie zal het platform zich richten op jongeren in de leeftijdsgroep 20 tot 35 jaar. Zij zullen vaak nog alle levensfasen tegenkomen, waardoor het doorlopen van het gehele pad interessant voor hen is. Na afloop zijn alle levensfasen ook in de vorm van een naslagwerk beschikbaar, zodat men alles nog eens rustig kan nalezen en de informatie altijd tot beschikking kan hebben. In een later stadium kan het platform ook uitgebreid worden om het interessant te maken voor alle leeftijdsgroepen. Dit zou gerealiseerd kunnen worden door vooraf enkele vragen te stellen aan de gebruiker, bijvoorbeeld wat zijn/haar leeftijd is en of er sprake is van een partner. Vervolgens zou het interactieve gedeelte op basis van de antwoorden op deze vragen gepersonaliseerd kunnen worden, zodat gebruikers uit verschillende leeftijdscategorieën en/of levensfasen een andere film te zien krijgen en dus andere keuzes moeten maken.

Helaas wordt het vaak lastig gevonden om keuzes voor de lange termijn te maken. Pensioen en AOW zijn termen die jongeren meestal als ver in de toekomst beschouwen en er daardoor nu geen of weinig aandacht aan schenken. Dus hoe kunnen we de interesse bij jongeren wekken en ze ook nog eens tot actie laten overgaan?

Het blijkt dat mensen sneller geneigd zijn te reageren als het probleem negatief geformuleerd wordt en het gevisualiseerd kan worden. Zo zal er sneller gehandeld worden als je iets misloopt, dan wanneer het je iets oplevert. In het hierboven genoemde voorbeeld zal de opbrengst van 10 jaar eerder beginnen met sparen getoond worden als een bedrag dat je misloopt als je pas over 10 jaar zou beginnen met sparen. Vervolgens zal het gevisualiseerd worden aan de hand van bijvoorbeeld het aantal maanden Spotify dat je hiermee kunt beluisteren. Of het aantal nieuwe iPhones dat je hiervan kunt kopen.

REALISATIE

Om dit platform te realiseren, zal een aantal zaken verder uitgedacht of uitgewerkt moeten worden. Het volledige levenspad zal uitgedacht moeten worden, waarbij verschillende levensfasen, keuzes en toelichtingen beschreven zullen worden. Dit zal het meeste denkwerk en ook tijd vereisen. Vervolgens zullen deze zaken in de vorm van een platform ontwikkeld moeten worden.

BEREIK

Om mensen het platform te laten bezoeken, kan er gedacht worden aan het gebruik van social media. Een groot deel van onze doelgroep is namelijk actief op deze media. Het interactieve deel kan (in afgeslankte vorm) bijvoorbeeld als gesponsord bericht worden vertoond op Facebook, Snapchat of Instagram, waardoor jongeren na het klikken op het bericht eenvoudig zelf gebruik kunnen maken van het platform.

HET TEAM Cindy Spierenburg, Carlijn van Schijndel, David van Leijenhorst, Lucia Mijs, Stef Konijn, Sanne Verhoeven, Kevin Weltevreden, Patrick Schuurs, Ron Frijlink

BEGELEIDER Renske Buijs, SZW

**NOG 16.172
DAGEN
VOORDAT
IK STOP**

